

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

- Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

DIS/92/095/1096

Datum

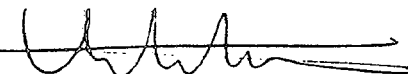
1 juni 1992

Onderwerp

Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 38/92)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in de voormalige Joegoslavische federatie.
3. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

B/a

kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/92/095/1000, d.d. 1 juni 1992

Aan:

Coördinator Verenigde Kluizingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. AMAD

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

38/92

(Afgesloten 011200 JUN 1992)

Bosnië-Herzegovina

Servische, Kroatische en Moslim-milities zouden zondag hebben ingestemd met een nieuw staakt-het-vuren voor de Bosnische hoofdstad Sarajevo. Het bestand moet maandag 18.00 uur plaatselijke tijd ingaan, zo werd gesteld door Mile Akdamezic, lid van het presidium van Bosnië-Herzegovina. Akdamezic verklaarde dat het staakt-het-vuren overeen is gekomen na bemiddeling van de VN-vredesmacht in Sarajevo. Het bestand voorziet, naar verluidt, eveneens in de terugtrekking van 800 JNA-militairen uit de Maarschalk Tito-kazerne in Sarajevo. Volgens het Servische persbureau TanJug zou deze kazerne in de afgelopen dagen bij voortdurende beschoten door milities van Kroaten en Moslims. Berichten uit Bosnische bron dat het bestand voor de gehele republiek zou gelden, kunnen niet bevestigd worden maar lijken onwaarschijnlijk.

Ondanks dit mogelijke akkoord inzake een nieuw bestand werd de Bosnische hoofdstad Sarajevo in de afgelopen dagen bij voortdurende beschoten. Volgens Radio Zagreb zijn daarbij zeker tien mensen gedood en raakten zo'n dertigtal gewond. Ook uit andere delen van Bosnië-Herzegovina zijn zware gevechten gemeld. Daarbij vielen volgens nog onbevestigde berichten alleen onder Moslims en Kroaten in totaal 26 doden en 171 gewonden.

Volgens de VN maken vooral Serviërs zich nog steeds schuldig aan gedwongen deportaties van bevolkingsgroepen in het kader van "etnische zuiveringen". In dit verband wordt gemeld dat in de stad Vlasenica (ca. 70 km ten NO van Sarajevo) Servische strijdgroepen de hier woonachtige Moslims een ultimatum hebben gesteld om de stad binnen zeven dagen te verlaten. Een dergelijk besluit zou ook zijn afgekondigd voor de nabijgelegen steden Tuzla en Kladanj in het - door Serviërs beheerste - Oosten van Bosnië-Herzegovina.

De leider van de Serviërs in Bosnië-Herzegovina, Radimir Karadzic, heeft tegen het Servische persbureau TanJug verklaard zich tegen een eventueel buitenlands militair ingrijpen in Bosnië-Herzegovina te zullen verzetten. "De Servische zijde verbiedt iedere buitenlandse soldaat de toegang en zal hem als agressor en aanvaller behandelen", aldus Karadzic. Hij beschuldigde bovendien - bij herhaling - de EG van partijdigheid ten gunste van Kroatië hetgeen, volgens Karadzic, de EG diskwalificeerde als "neutrale onderhandelaar".

Kroatië

De afgelopen dagen is de Kroatische kustplaats Dubrovnik herhaaldelijk onder vuur komen te liggen. De bombardementen zouden zowel vanaf land als vanuit zee zijn uitgevoerd en worden aangeduid als de zwaarste beschietingen sinds december. Ook elders in Kroatië hebben gevechten plaatsgevonden.

De Kroatische president Tudjman heeft vrijdag verklaard dat de Kroatische strijdkrachten sterk genoeg zijn om Servische troepen van Kroatisch grondgebied te verdrijven. "Wij gaan er vanuit dat de VN-vredesmacht deze taak volbrengt. Maar als de uitvoering van het vredesplan wordt gehinderd heeft Kroatië, als internationaal erkende natie, het recht en nu ook genoeg strijdkrachten om de wettelijke orde op het hele Kroatische grondgebied te herstellen", aldus

Tudjman. De uitlatingen van Tudjman hangen mede samen met de groeiende twijfels over de uitvoerbaarheid van het VN-vredesplan in de UNPA's.

Internationale vredesinspanningen

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft zaterdag overeenstemming bereikt over een vrijwel volledig handelsembargo tegen Servië en Montenegro. De resolutie, die werd aangenomen met 13 stemmen vóór en 2 onthoudingen (VR China en Zimbabwe), is gebaseerd op Hoofdstuk 7 van het VN-Handvest dat eventueel ook gebruik van geweld toestaat om naleving van sancties af te dwingen. De resolutie roept onder meer op tot de instelling van een veiligheidszone rond het vliegveld van Sarajevo om de aanvoer van humanitaire hulpgoederen mogelijk te maken. De resolutie voorziet in een handelsembargo hetgeen tevens een verbod omvat op de uitvoer van olie naar Servië en Montenegro, het nieuwe "Joegoslavië". Ook is een bevrozing van alle Servische banktegoeden in het buitenland en een verbreking van alle contacten op het gebied van sport, cultuur en wetenschap afgekondigd. Op diplomatiek gebied worden de VN-lidstaten opgeroepen hun ambassadepersoneel in Belgrado drastisch in te krimpen. Van het handelsembargo zijn alleen leveranties van voedsel en medicijnen uitgesloten.

Ondanks de intrekking van de landingsrechten voor de Joegoslavische luchtvaartmaatschappij JAT - die zowel in de resolutie van de Veiligheidsraad als in reeds eerder aangenomen EG-sancties is opgenomen - is zondag een JAT-toestel op het vliegveld van de Griekse hoofdstad Athene geland. Griekenland zou JAT bovendien toestemming hebben gegeven om heden, volgens schema, terug te keren naar Belgrado. De autoriteiten van de luchthaven zouden van hogerhand nog geen instructies hebben ontvangen over toepassing van het embargo, aldus een Griekse woordvoerder. De volgende vlucht van JAT op Athene zou volgens het normale vluchtschema dinsdagavond moeten plaatsvinden.

In een poging om de besluitvorming in de Veiligheidsraad over eventuele sancties te beïnvloeden heeft president Milosevic vrijdag nog de presidenten Bush en Jeltsin benaderd met een voorstel om gezamenlijk het commando te voeren over de strijdende partijen in Bosnië-Herzegovina. In een brief aan VN Secretaris-Generaal Boutros Ghali stelde de Servische leiding verder voor een internationale conferentie over de Balkan-crisis te organiseren. Nadat de resolutie door de Veiligheidsraad was aangenomen, is door staatsmedia en leidende politici in Servië benadrukt dat men niet onder de indruk is van de sancties. President Milosevic hield de bevolking voor dat het handelsembargo de "prijs is die wij moeten betalen voor de steun aan Serviërs buiten Servië". In reactie op het olie-embargo is evenwel vanaf maandag benzine voor particulier gebruik in "Joegoslavië" gerantsoeneerd.

De verwachting is dat de strafmaatregelen pas over enkele weken de Servische en Montenegrijnse economie krachtig zullen gaan treffen. De industriële produktie is in het eerste kwartaal van dit jaar overigens al met ongeveer 1/3 gedaald terwijl de inflatie inmiddels naar schatting 100% per maand bedraagt. De mogelijke effecten van het olie-embargo kunnen door Servië en Montenegro in elk geval tijdelijk worden opgevangen doordat in ruim 20% van de oliebehoefte door eigen produktie kan worden voorzien en doordat men beschikt over een oliereserve die afdoende lijkt voor een normaal verbruik van 15 dagen. Milosevic heeft eind vorige week verder aangekondigd dat Servië olie van Angola zal ontvangen. Volgens een Servische minister zullen echter "sommige sectoren van de economie volledig tot stilstand komen" en zal Servië door het embargo "tot oorlogsomstandigheden worden teruggebracht".

Servië/Montenegro

In Servië en Montenegro hebben zondag verkiezingen plaatsgevonden voor het parlement van de "Bondsrepubliek Joegoslavië". In Servië vonden tegelijkertijd ook gemeenteraadsverkiezingen plaats. Volgens een opgave van de kiescommissie was de opkomst bij de parlementsverkiezingen ruim 60%. De eerste uitslagen worden hedenavond verwacht.

De verkiezingen werden geboycot door de oppositiepartijen die protesteerden tegen het feit dat de door de socialistische partij beheerste staatsmedia voor hen niet toegankelijk waren. Tijdens een door de oppositie georganiseerde demonstratie in Belgrado werd zondag door enkele tienduizenden aanhangers geprotesteerd tegen de oorlog in Bosnië-Herzegovina en werden leuzen geroepen tegen het bewind van president Milosevic. De Servische oppositieleider Vuk Draskovic - van de nationalistische Partij voor Servische Renaissance - riep de demonstranten op om niet te vertrouwen op de werking van VN-sancties maar om zelf "de communistische tirannen, dat bloedige regime (te) vernietigen". Naast de oppositie-partijen werden de verkiezingen eveneens geboycot door de twee miljoen Albanezen in de Servische provincie Kosovo, terwijl ook de Servisch Orthodoxe kerk tot een boycot had opgeroepen.

Conclusie/voorzicht

Ondanks de berichten over een nieuw staakt-het-vuren in Sarajevo (of zelfs geheel Bosnië-Herzegovina) is het niet waarschijnlijk dat daadwerkelijk een duurzaam bestand in werking zal treden. Zo is twijfelachtig of de bij de strijd betrokken partijen volledige controle hebben over hun eenheden/milities. Verder kunnen de door de VN/EG ingestelde economische sancties tegen Servië/Montenegro een verdere radicalisering van de Servische strijdgroepen en de resterende reguliere JNA-eenheden tot gevolg hebben. De voorzichten op snelle vooruitgang bij de uitvoering van het VN-vredesplan in Kroatië zijn nog steeds ongunstig.